

BAŞKAN — İstanbul Milletvekilliğine seçilen Mekki Hikmet Gelenbeğ'e ait seçim tutanağının gönderildiğine dair Başbakanlık tezkeresi ve Tutanakları İnceleme Komisyonunun raporu vardır okutuyorum.

(Tutanakları İnceleme Komisyonu raporu okundu).

BAŞKAN — Tutanakları İnceleme Komisyonunun raporunu oyunuza sunuyorum. Kabul buyuranlar... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. — *Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü 1946 yılı Bütçe Kanunu tasarı ve Bütçe Komisyonu raporu (1/480) [1]*

BAŞKAN — Tümü hakkında söz isteyen varmı?

H. KARAN (Balıkesir) — Efendim, bizim Ege bölgesinde Balya madeninden satılmamış bir dekovil hattımız vardır. Bu hattın İlica iskelesinden Havran'a kadar olan kısmı Devlet Demiryolları İdaresi tarafından bir banliyö halinde işletilmekte ve halkın istifadesine arz edilmiş bulunmaktadır. Bunun bir de işe yarayan kısmı vardır, bu da Havran - Palamutluk arasındaki sahadır. Halen rayları gayrikabili istifade bir halde, yerde serili, metruk bir vaziyettedir. Bürhaniye, Edremit'e on kilometre mesafedir, Kartal ile Pendik gibi, fakat arada bir fark vardır. Kartal, Pendik sayfiye yeridir, burası endüstri merkezidir. Bunlar iki mahalle halindedir. Vaktiyle metruk olan Palamutluk dekovil hattının buradan kaldırılarak bu iki kasaba arasına döşenmesi düşünülmüş Ulaştırma Bakanlığımız tarafından tetkik edilmiş ve hattâ iptidai etüdü de yapılmıştır. Malzeme tedarikinin müşkül olduğu son yıllarda bu iş yapılamadı. Fakat sonra bundan vazgeçildi. Edremit, Bürhaniye, Ayvalık arasında otobüs işletilmesi düşünülmüş. Bu da güzel bir şey. Bundan dolayı da müteşekkirim. Fakat otobüs nakliyatında hiç bir zaman demiryolunun yerini tutamaz. Eğer zorluk malzeme tedarikinde ise bu zorluk otobüs tedariki için de vâridir. Dekovil bir defa yapılır. Bundan başka otobüs de hariçten tedarik edilecek, bunun akaryakıtı, lâstiği, yedek malzemesi ve sairesi bunlar da hariçten gelecektir. Bu itibarla yarın herhangi bir harici zorluk

karşısında bunları tedarik edememek ıstırramında kalırız. O zaman yine nakliyatımız felele uğrar.

Millî hayatımızda bunun birçok tecrübelerini geçirdik. Halbuki, bu havali kömür havzası, çok yakındır. Biz istiyoruz ki, dekovil hattı Bürhaniye'den, Ayvalık, ve Soma'ya kadar uzasın. Yüzlerece fabrikayı ihtiva eden bu çok geniş, endüstri mntakası ile kömür mntakası birbirine bağlansın. Bunun birçok faydası vardır:

1) Memleket müdafaası noktasından ehemmiyeti haizdir.

2) Memleketin endüstrisini memleket mahrukaliyle işletmeye yaraması.

3) Bu mntaka kömür havzasına yakın olduğundan istihsalin daha ucuz mal olması. Çünkü memleket bundan hemen hemen daima müştekidir.

4) Bu havalıdeki yağ ve sabun fabrikalarının kuvveti için de en aşağı % 10 nispetinde zeytinyağı bulunan zeytin küspesi yani pürina ile temin olunuyordu. Son zamanlarda Ticaret Bakanlığı bunu millî istihsal noktasından zararlı gördüğü için fabrikaların kömürle tahrik edilmesi mecburiyetini koydu. Bu yasak üzerine artık bölgeye kömürün kolayca gelmesi lâzımdır.

Halbuki, kömür yanbaşındadır. Fakat kamyonlarla getirmeye imkân yoktur. Soma - Ayvalık, Bürhaniye ve Edremit birbirine çok yakın bulunduğu için ileride bu limanlardan linyitlerimizin harice gönderilmesi de kolaylaşır.

Hulâsa akar yakıtı olmayan ve şosaları daha uzun müddet motorlu vesait işletmeye müsait bulunmayan bu memlekette dekovil hattı yerine otobüsün tercihi kanaatımızca gayri iktisadidir. Bunun için Sayın Bakan bunu, bir defa daha lütfen etüd buyursunlar (Doğru sesleri).

Hiç olmazsa eldeki mevcut hattı Bürhaniyeye kadar götürmek lütfunda bulunsunlar. Bunu, memleket halkı namına da rica ediyorum.

Sonra İzmir - Bandırma hattının Erdoğe kadar uzatılması için Bakanlıkça etüd yapılmakta olduğunu bize tebsir ettiğinden dolayı kendilerine teşekkür ederiz. Memleketin çok feyyaz bir sahasına hayat verecek olan bu teşebbüsü ele aldıklarından dolayı hem kendilerini tebrik ederim. hem de vilâyetlerimiz namına bu kürsüden teşekkürü borç bilirim.

B. ATALAY (Kütahya) — Sayın arkadaşlar, benim Devlet Demiryolları üzerinde söz söyle-

[1] 6 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.